

Hoofdstuk LI

Eene Toespraak van den Messias tot de Geloovigen

Verzen 1 tot 8

- 1. Hoort naar Mij, gij die de gerechtigheid najaagt, gij die den HEERE zoekt: aanschouwt den rotssteen waar gijlieden uit gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs waar gij uit gegraven zijt;**
- 2. aanschouwt Abraham ulieder vader, en Sara die ulieden geboort heeft; want Ik riep hem toen hij nog alleen was, en Ik zegende hem, en Ik vermenigvuldigde hem.**
- 3. Want de HEERE zal Sion troosten, Hij zal troosten alle hare woeste plaatsen, en Hij zal hare woestijn maken als Eden, en hare wildernis als den hof des HEEREN; vreugd en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en eene stem des gezangs.**
- 4. Luistert naar Mij, mijn volk, en mijne lieden, neigt naar Mij het oor; want eene wet zal van Mij uitgaan, en Ik zal mijn recht doen rusten tot een licht der volkeren.**
- 5. Mijne gerechtigheid is nabij, mijn heil trekt uit, en mijne armen zullen de volken richten; op Mij zullen de eilanden wachten, en op mijnen arm zullen zij hopen.**
- 6. Heft ulieder oogen op naar den hemel, en aanschouwt de aarde beneden; want de hemel zal als een rook verdwijnen, en de aarde zal als een kleed verouderen, en hare inwoners zullen insgelijks sterven; maar mijn heil zal in eeuwigheid zijn, en mijne gerechtigheid zal niet verbroken worden.**
- 7. Hoort naar Mij, gijlieden die de gerechtigheid kent, gij volk in welks hart mijne wet is; vreest niet de smaadheid van den mensch, en ontzet u over hunne smaadredenen niet;**
- 8. want de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormpje zal ze opeten als wol; maar mijne gerechtigheid zal in eeuwigheid zijn, en mijn heil van geslacht tot geslachten.**

Christus is in de vorige verzen beschreven als de groote Profeet, Die gehoorzamen kon en volmaaktelijk gehoorzaamd heeft, doch Die ook Zelf op Zijn beurt gehoorzaamd wil worden en daarom herhaaldelijk eene oproep tot gehoorzaamheid doet, vs. 1, 4, 7. In bloemrijken stijl vermaant Hij het geloovig Israël om op zijn stamvader en stammoeder te zien met de nevengeachte dat zij op het verbond der genade zouden blikken. Beide de rotssteen en de holligheid des bornputs worden in vs. 2 verklaard van Abraham en Sara. God riep Abraham toen hij nog kinderloos was, doch zegende hem op de wonderdadigste wijze met een talrijke nakomelingschap. Dat verleden heil wordt in vs. 15 weder als elders de vaste waarborg voor de nog rijkere zegeningen der toekomst. Hij zal Zich niet alleen over het volk, doch ook over het land Israëls Zich erbarmen. Hij zal hare woestijn maken als Eden. De

Paradijstoestand zal dus wederkeeren. De eerste Adam ontroofde ons Eden, de tweede zal het ons hergeven. Het is verschrikkelijk, zooals sommige plaatsen der Schrift worden verdraaid door hen, die Israëls toekomstig herstel loochenen. Zelfs de meest gewetenlooze advokaten zouden nauwelijks met bloot menschelijken wetten durven doen, wat vele Christen leeraars en Christen uitleggers met Gods heilig Woord durven bestaan. Hoe kan men dit woord nu van den hemel verklaren? Die heeft toch zeker geene woeste plaatsen. En de Kerk is immers ook nooit verwoest geweest. En terstond na de ballingschap in de dagen van Ezra en Nehemia was Palestina toch ook waarlijk geen Eden! De eenige houdbare opvatting van deze en dergelijke plaatsen is die van Israëls territoriaal herstel. Volk en land zullen beide ten volle hersteld worden. Maar niet door de Zending en vóór, maar bij en door de toekomst des Heeren. Hij doet het en daarom wordt het ook goed gedaan, want Hij doet nimmer half werk. Hij heeft reeds in den wonderbaren oorsprong van Israël de vaste waarborg voor Zijn toekomst gegeven. Hij zal Israël een overlopende maat van blijdschap geven. Zijn wet zal uitgaan tot de volken uit Jeruzalem, Jes. 2: 1-3; Micha 4: 1-4, en door Zijn Woord zal Hij de volken verlichten met de kennis der waarheid, zoodat de aarde bedekt wordt van de kennis Zijns Naams.

Al dit heil voor Israël en de volken komt evenwel niet dan na de schrikkelijkste gerichten, gelijk blijkt uit de veelzeggende uitdrukking: *Mijne armen zullen de volken richten*. Eveneens wijst vs. 6 er op dat heel de tegenwoordige orde en gedaante der wereld eerst moet vergaan. De hemel zal als een rook verdwijnen, waarbij men natuurlijk denke aan den wolkenhemel, en den luchthemel. De aarde zal Hij als een verouderd kleed terzijde werpen, om haar met het gewaad des lofs te bekleeden, terwijl de bewoners der wereld *van gelijken*, beter als insecten, zullen sterven. Zijn heil zal echter hemel en aarde in duurzaamheid overtreffen, wijl het eeuwig zal zijn. Ziende dan op dit heil eenerzijds en al het vergankelijkc anderzijds, wordt het geloovig Israël vermaand om voor den aanval van geen enkelen vijand te vreezen of te zwichten.

Een Gebed van Jesaja om Verhaasting van het Beloofde Heil

Verzen 9 tot 11

9. Ontwaak, ontwaak, trek sterk aan, gij arm des HEEREN, ontwaak als in de verledene dagen, als in de geslachten van ouds; zijt gij het niet die Rahab uitgehouwen hebt, die den zeedraak verwond hebt?

10. Zijt gij het niet die de zee, de wateren des grooten afgronds, droog gemaakt hebt, die de diepten der zee gemaakt hebt tot eenen weg, opdat de verlost en daar doorgingen?

11. Alzoo zullen de vrijgekochten des HEEREN wederkeeren en met gejuich tot Sion komen, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugd en blijdschnp zullen zij aangrijpen, treuring en zuchting zullen wegvlieden.

Wij hebben Jesaja reeds lang leeren kennen als een man des gebeds. Het groote heil zijns volks, hetwelk de Messias schilderde heeft zijn ontvlambaar gemoed ontvlamd, zoodat hij als de tolk zijns volks vol geestdrift roept: Ontwaak, ontwaak! trek sterkte aan, gij arm des Heeren! Niet ongewoon is de voorstelling in de Schrift van Jehova, alsof Hij gedurende de tijden der Heidenen waarin Israël Lo-Ammi is, nederzit of werkeloos nederligt en Israël vergeet. Dit is de schijn der dingen en de menschelijke zijde der zaak; van Gods zijde is Ps. 121 ten volle waar. In verband daarmede wordt de komst des Heeren dan als een opstaan ten strijde van een krijgsheld geschilderd. De arm des Heeren is de krachtige openbaring van de heerlijkheid des Heeren, en deze is in Christus' komst ten volle belichaamd. Feitelijk bidt hier alzoo de profeet om de toekomst des Heeren, waarbij Hij Zijn nu beweegloozen arm zal bewegen tegen Zijne hateren en voor Israël. De profeet bidt vervolgens, dat Hij Zich krachtiglijk openbare als in de dagen van ouds, toen Hij Rahab, de trotsche macht van Egypte versloeg, 30: 7, en den zeedraak verwondde, d.i. Farao als beeld van den ouden slang, vgl. 27: 1; Ez. 29:3. Verder herinnert Hij den Heere nog aan Zijn groote daden ten gerieve van Israël in het opdrogen van de Schelfzee en het banen van een pad door de zee, opdat Zijn verlost volk daardoor ging, Ex. 14: 21. De Heere Zelf heeft in het begin van dit hoofdstuk gewezen op Zijne wonderen ten opzichte van Israëls oorsprong, de profeet herinnert den Heere aan Zijn groote wonderen in betrekking tot Israëls uittocht. En zulke herinneringen van Zijne kinderen heeft de Heere zoo gaarne. Zonder het antwoord des Heeren af te wachten, geeft de profeet uiting aan zijne welgegronde hope en vreugde, dat de Heere andermaal Zijne vrijgekochten zal doen wederkeeren, zoodat zij met gejuich tot Zion komen. Men verklare ook dit vers geenszins van de Kerk, want die is reeds gekomen te Zion, Hebr. 12:22, doch voor Israël ligt dit nog in de toekomst. Al evenmin mogen deze woorden op Babel worden toegepast, want toen was er geene eeuwige blijdschap op hunne hoofden. Dit beeld van blijdschap op het hoofd wordt ook in 35:10 verbonden aan het toekomstig herstel van Israël, waar men ook het aangeteekende zie over de blijdschap op het hoofd. De terugkeerende ballingen worden voorgesteld als te zingen van blijdschap op hun terugtocht, gelijk dit ook van ouds de gewoonte was, wanneer de karavanen van feestgangers optrokken naar het huis des Heeren. Treuring en zuchting, thans nog elken dag het deel van Israël als volk, zullen dan van Israël voor eeuwig wegvlieden, omdat ze bij het herstelde volk niet meer kunnen gevonden worden. In den Geest ziet de profeet hier derhalve het verlost volk met gejuich optrekken naar het land der vaderen. Wij kunnen eenigermale begrijpen met welk vurig verlangen de geloovige Joden naar die beloofde toekomst hebben uitgezien.

Jehova's Antwoord op Jesaja's Gebed

Verzen 12 tot 16

**12. Ik, Ik ben het die u troost: wie zijt gij dat gij vreest voor den mensch die sterven zal, en voor eens menschen kind dat hooi worden zal,
13. en vergeet den HEERE die u gemaakt heeft, die de hemelen heeft uitgebreid en de aarde gegrond heeft, en vreest geduriglijk den ganschen**

dag vanwege de grimmigheid des benauwers, wanneer hij zich bereidt om te verderven? Waar is dan de grimmigheid des benauwers?

14. De omzwervende gevangene zal haastelijk losgelaten worden, en hij zal in den kuil niet sterven, en zijn brood zal hem niet ontbreken.

15. Want Ik ben de HEERE uw God, die de zee klieft dat hare golven bruisen: HEERE der heirscharen is zijn naam;

16. en Ik leg mijne woorden in uwen mond, en bedek u onder de schaduw mijner hand, om den hemel te planten en om de aarde te gronden, en om te zeggen tot Sion: Gij zijt mijn volk.

Deze woorden kunnen veilig beschouwd worden als het antwoord op Jesaja's gebed. De grondgedachte dezer verzen is dezelfde als reeds in vs. 7 werd uitgedrukt. Dewijl Jehova Zijn volk niet verlaat en weder bezoekt met Zijn heil, heeft Israël geen smaad van menschen te vreezen. De toespraak is hier als daar tot het volk in welks hart de wet is, een kostelijke naam voor de geloovigen, dewijl ze hierin hun Zaligmaker gelijken, vgl. Ps. 37: 31; 40: 9. Werd in vs. 8 gewezen op de nietigheid des menschen, naardien zelfs een mot of schietwormpje hem kan opeten als wol, hier wordt het vrome volk in ballingschap gezegd, dat de mensch is als gras, en bij de afsnijding van den draad des levens wordt als hooi. In tegenstelling met de vergankelijkheid des menschen wordt weder gewezen op de gadelooze grootheid des Almachtigen Scheppers, Dien het volk telkens dreigt te vergeten vanwege zijn vrees voor de grimmigheid des benauwers. Wie wordt hiermede bedoeld? Men denkt gewoonlijk aan de woede van den koning van Babel, doch wij zien hierin ook eene aanduiding van den grooten koning van Babel in het laatste der dagen, vgl. 14: 4.

Jehova's sterke arm zal aan de benauwing van Zijn volk een einde maken. De omzwervende gevangene is de in banden neergebogene gevangene Jood, die hier vergeleken wordt bij een gevangene, die in een gekromde houding in een allerellendigst kerkerhol is opgesloten. Jehova zorgt evenwel, dat hij niet bezwijkt en Hij zal hem in zijn akeligen kerker spijzen met brood, zoodat hij ook niet van honger sterft. Des Heeren beloften blijven zijn deel, eene gedachte, die wordt uitgedrukt in de zinsnede: Ik leg Mijne woorden in uwen mond. Voorts dekt en beveiligt Jehova hem onder de schaduw Zijner hand. Zeer zinrijk volgt daarop om den hemel te planten en om de aarde te gronden. Men denke hier aan het formeeren van den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Het woord planten beteekent hier, zooals Calvijn reeds opmerkte, „in harmonische orde regelen.” Door de zonde is alles in verwarring en disharmonie geraakt, doch God heeft Zich voorgenomen om in de volheid der tijden en in verband met Israël's herstel alles wat in hemel en op aarde is onder één hoofd bijeen te vergaderen, Ef. 1:10. De Heere geeft ons hier de oplossing en tevens het doel te kennen van het raadsel van het voortbestaan der Joden. Hij bewaart het wonderlijk en raadselachtig volk der Joden opdat Hij de nieuwe hemelen straks mag uitbreiden en deze thans nog zoo bewegelijke aarde mag grondvesten op recht en gerechtigheid. Het onvergankelijk voortbestaan van den Jood heeft zijn doel in en wijst heen naar den nieuwen hemel en de nieuwe aarde. Ten tweede heeft de beveiliging van Israël zijn doel in het volk zelf. Het heeft nu reeds voor vele lange en bange eeuwen voortbestaan als Lo-Ammi,

d.i. Niet-Mijn-volk. En ziet, nu zegt de Heere hier dat Hij eenmaal weder tot Zion zal zeggen: *Ammi*. Het *Lo*, het niet, is in Zijne genade weder weggevallen.

Toespraak tot Jeruzalem

Verzen 17 tot 20

17. Waak op, waak op, sta op, Jeruzalem, gij die gedronken hebt van de hand des HEEREN den beker zijner grimmigheid; des droesem des bekens der zwijmeling hebt gij gedronken, ja uitgezogen.

18. Daar is niemand van alle de kinderen die zij gebaard heeft, die haar zachtens leidt; en niemand van alle de kinderen die zij opgevoed heeft, die haar bij de hand grijpt.

19. Deze twee dingen zijn u wedervaren: wie heeft medelijden met u? Daar is verwoesting en verbreking en honger en zwaard: door wien zal Ik u troosten?

20. Uwe kinderen zijn in bezwijming gevallen, zij liggen vooraan op alle straten, gelijk een wilde os in het net; zij zijn vol van de grimmigheid des HEEREN, van het schelden uws Gods.

De profeet verplaatst zich hier weder, gelijk zoo menigmaal in het midden van Israëls toekomstige heerlijkheid. Doch welk een contrast doemt er thans op voor zijn geest tusschen die blijde toekomst en het droevig heden des volks! In den slaap der zorgeloosheid, ja, in den slaap des doods, ligt het verzonken en bovendien ligt het als een droeve gevangene ter aarde, geen kracht of moed hebbende om zich op te beuren, want de ketenen der gevangenschap drukken zwaar op de matte leden. Die beklagenswaardige toestand van Jeruzalem is echter het gevolg van de ongerechtigheden des volks. De Heere heeft Jeruzalem vanwege hare gruwelen den beker der zwijmeling toegereikt. De Schrift gebruikt dit beeld van den beker meermalen. Het uitreiken van een beker met bedwelmend vocht was een zinnebeeld van een groote bezoeking van toorn en straf, terwijl het ledigen van een beker afbeeldde het blindelings huppelen naar het verderf, vgl. Jer. 8: 14; 9: 15; 23: 15; 25: 15; 49: 12; Ez. 23: 31. Men ziet dat inzonderheid Jeremia, die den ondergang van Jeruzalem dagelijks moest prediken, telkens weder tot dit beeld terugkeerde. Het beeld komt in de Schrift echter ook in gunstigen zin van rijke zegeningen voor, Ps. 16: 3; 23: 5; 116: 13. Doch in den regel wordt het gebruikt in verband met het oordeel, Ps. 11:6; 75:9; Klaagl. 4:21; Matth. 20: 22, 23 ; 26: 39; Job. 18: 11; Openb. 18: 6. Men wil dat het beeld ontleend is aan het toedeelen van een zekere hoeveelheid drank aan dienstboden of gasten bij de maaltijden. God is dan, volgens deze voorstelling, de huisvader, van wien de beker wordt rondgedeeld aan al de huisgenooten en tafelgasten. Volgens sommige Hebreuwsche oudheidkenners is het echter van ouds de gewoonte geweest om ter dood verwezene misdadigers een beker met bedwelmenden drank toe te reiken, met het doel om hunne zinnen eenigermate te verstompen tegen de aannaderende straf. Dus genomen is de beker der zwijmeling dan een teeken, dat het vonnis reeds geveld en het lot van den ongelukkige reeds

beslist is en dat de beker tot hem komt als eene voorbode van de rechterlijke strafvoltrekking. Het wil ons voorkomen dat het beeld van den beker in goeden zin bij de idee van maaltijd dient genomen, en dat de laatste gedachte moet verbonden aan den beker in kwaden zin. Welnu, Jeruzalem heeft den beker des toorns, die tot aan den rand gevuld was moeten uitzuigen, uitslorpen, gelijk er eigenlijk staat, tot op den laatsten druppel. Verder wordt de stad vergeleken bij eene Moeder, die door hare eigene kinderen op het diepst veracht wordt. Was zij ook niet eene verachtelijke, stomdronkene hoer gelijk geworden, die daar bedwelmd ter neder lag tot een spot voor allen? Zij had volgens Jeremia tweeërlei boosheid gedaan, daarom heeft ook tweeërlei kwaad haar getroffen: honger en oorlog, gelijk Jeremia dit heeft beschreven. De kinderen schaamden zich niet slechts voor Moeder, doch waren zelve ook bedwelmd en in hunne schande alom ter neder liggende, gelijk een wilde os in het net. Dit beeld is duidelijk. Men ving die dieren in groote netten. Raakten ze verstrikt, dan gingen ze eerst geweldig te keer, doch vielen er eindelijk machteloos bij neder. Vol van Gods gramschap lagen de Zionieten alzoo ter neder, vgl. Klaagl. 2: 10-12.

De Verdrukkers van Zion Moeten den Beker des Toorns Drinken

Verzen 21 tot 23

21. Daarom hoor nu dit, gij bedrukte, en gij dronkene, maar niet van wijn:

22. Alzoo zegt uw Heere, de HEERE en uw God, die zijns volks zaak twisten zal: Zie, Ik neem den beker der zwijmeling van uwe hand, den droesem des bekera mijner grimmigheid, gij zult dien voortaan niet meer drinken;

23. maar Ik zal hem dien die u bedroefd hebben in de hand zetten, die tot uwe ziel zeiden: Buig u neder, dat wij over u gaan; en ge legdet uwen rug neder als aarde en als eene straat dengenen die daar overgaan.

De rollen worden eindelijk omgekeerd. Zonde en straf zijn voor Israël nimmer het laatste woord. Niet alsof Israël iets anders verdiende. Hare zonde en schande spreekt nog klaarlijk uit den titel dronkenen, waarmede de stad Jeruzalem wordt aangesproken. De Heere belooft evenwel de zaak Zijns volks te zullen twisten tegenover al Zijne tegenstanders. Hij neemt den volgeschonken zwijmelbeker voor Israël ingeschonken hem uit de hand met de heerlijke belofte, dat hij dien voortaan niet meer zal drinken, maar dat Hij hem in de hand van Israëls verdrukkers zal geven, wat Hij in onze dagen kennelijk reeds doet.

Het laatste deel van vs. 22 beschrijft eindelijk nog die verdrukking, waarmede de volken het Joodsche volk verdrukt hebben. Het was van ouds in het Oosten de gewoonte der overwinnaars om hunne overwonnelingen den voet op den nek te zetten. Wreedelijk klonk het dan uit den mond der overwinnaars: Buig u neder, dat wij over u gaan. En Israël in zijne machteloosheid, niet in zijn zachtmoedigheid, boog

zich onder alle volken en werd als een vloer en een straat, waarop men wandelde, vgl. Joz. 10: 24 en Ps. 18: 40.

Sommige uitleggers denken zich hier Israël nog als eene smoordronkene vrouw, die men bedwelmd heeft, en die daar nog in het openbaar ten aanschouwe en tot vermaak der voorbijgangers in haren roes ter nederligt, terwijl sommige baldadigen zich niet ontzien haar den voet op den rug te zetten en zich houden alsof zij over straat wandelen. Hoe dit zij, Israëls ellende is hier maar al te trouw geteekend en dit volk heeft reeds voor twee en een halve duizend jaren de bittere werkelijkheid dezer woorden ondervonden. Doch in het volkengericht zal de Heere Jezus de onmenselijke behandeling van Israël bezoeken en dan zal Hij de volken treden in den wijnpersbak des toorns.

Eindelijk kunnen we nog opmerken, dat de volgende verzen deze laatste gedachte begunstigen, want daar staat den profeet het beeld der verlatene en verachte vrouw nog voor den geest.